

1 תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (הובלת עופות), התשע"ב—2011

בתוקף סמכותי לפי סעיף 19(2) לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994 (להלן — החוק), וסעיף 22 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 (להלן — הפקודה), באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. מטרה

מטרת תקנות אלה לצמצם את סבלם של עופות בעת הובלתם, תוך התחשבות בצורכי החקלאות.

2. הגדרות

בתקנות אלה —

"אפרוחים בני יום" - אפרוחי עופות שחלפו פחות מארבעים ושמונה שעות ממועד בקיעתם ועד להעמסתם;
"בית שחיטה" - כהגדרתו בתקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך—1960 (להלן — תקנות בתי שחיטה), ומשחטה כהגדרתה בתקנות לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי (מוצרי עוף), התשל"ז-1976 (להלן — תקנות מוצרי עוף);
"בעל הרכב" - הבעל הרשום ברישיון הרכב, ולעניין רכב שיש עליו הסכם שכירות או הסכם של מיקח-אגב-שכירות או הסכם מכר — האדם המחזיק ברכב מכוח ההסכם;
"הובלה" - העברת עופות ממקום אחד למשנהו באמצעות כלי רכב, לרבות טעינה ופריקה;
"המנהל" - מנהל השירותים הווטרינריים או מי שהוא הסמיך לעניין תקנות אלה, כולן או מקצתן;
"טעינה" - איסוף עופות והכנסתם לכלוב לשם הובלה;
"כלוב" - מכל להובלת עופות, בין שהוא מחולק לתאים ובין שלא;
"להקה" - כהגדרתה בתקנות מחלות בעלי חיים (הקמה והפעלה של משקי טיפוח, הפצה, רבייה וגידול של עופות), התשמ"א-1981;
"משגיח" - אדם שעבר הכשרה וניתנה לו תעודה כאמור בתקנה 3;
"משך ההובלה" - משך הזמן שמתחילת ההובלה עד סיום ההובלה;
"נקודת היעד" - המקום שבו נפרקו העופות;
"נקודת מוצא" - המקום שבו הוטענו העופות;
"עופות" - אווזים, ברברים, ברווזים, מולרדים, שלווים, תרנגולות, ותרנגולי הודו, לרבות אפרוחיהם ולמעט עופות שהם חיות בר כהגדרתן בחוק להגנת חייית הבר, התשט"ו-1955;
"סיום ההובלה" - רגע הפריקה של העוף האחרון;
"פריקה" - הוצאת עופות מהכלובים ששימשו להובלתם;
"תא" - כלוב או חלק ממנו שאיננו מחולק במחיצות פנימיות;
"תחילת הובלה" - רגע ההכנסה של העוף הראשון לכלוב לשם הובלתו ולעניין עופות מיובאים מועד הגעתם לנמל היבוא.

3. הכשרת משגיחים

(א) תכנית להכשרת משגיחים תכלול למידה של:

(1) תקנות אלה;

(2) טכניקות הובלה וצורכי רווחה של עופות;

(3) שיטות למזעור סבלם של עופות בהובלה.

(ב) תכנית ההכשרה תוגש לאישור המנהל; ראה המנהל כי התכנית תואמת את מטרות החוק יאשרה, והוא רשאי לאשרה בתנאים.

(ג) סיים אדם הכשרה לפי תכנית שאושרה כאמור בתקנת משנה (ב) ייתן לו עורך ההכשרה תעודת משגיח.

(ד) נוכח הממונה כי משגיח לא קיים חובות לפי תקנות אלה הוא רשאי, לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, לקבוע שאין הוא רשאי לשמש כמשגיח והוא רשאי להתנות המשך פעולתו כמשגיח בתנאים.

4. חובת השגחה ופיקוח

(א) לא יוביל אדם עופות אלא אם כן הוא משגיח או שבמשך ההובלה כולה נוכח משגיח; ואולם יכול שיהיו משגיחים שונים במשך ההובלה.

(ב) משגיח יהיה אחראי להדרכת מי שעוסק בטעינה, בהובלה או בפריקה, בהתאם להכשרה שהוכשר לפי תקנה 3.

(ג) המשגיח חייב בהשגחה על העופות ברציפות או בפרקי זמן קצובים לפי נסיבות ההובלה ורגישותם של העופות המובלים וכן חייב הוא לעשות כל שניתן למניעת הפרה של תקנות אלה.

(ד) בעת ההובלה יהיו בידי המשגיח אמצעים להזעקת עזרה.

(ה) ראה משגיח במשך הובלת עופות כי הופרה הוראה מהוראות תקנות אלה, יודיע על כך לממונה, בכתב, לא יאוחר מ-48 שעות מתום ההובלה.

5. תיעוד הובלה

(א) לפני תחילת כל הובלה ימלא המשגיח, בשני עותקים, טופס הערוך לפי הנוסח המפורט בתוספת (להלן — הטופס); על אף האמור, תעודת משלוח להובלת עופות, שהוצאה כדין לפי חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963, תיחשב לטופס לעניין תקנה זו והמשגיח ישלים בה את הפרטים הנדרשים לפי התוספת.

(ב) הטופס יהיה ברשות הנהג בעת ההובלה, ועותק אחד ממנו יימסר למי שמוסמך לדרוש אותו לפי כל דין, אם דרש.

(ג) בתום ההובלה יוסיף המשגיח, במקום שיועד לכך בטופס, את מקום סיום ההובלה ומועדה ואירועים מיוחדים אם התרחשו, ויחתים עליו את מי שקיבל את העופות לשליטתו.

(ד) מי ששולט בעופות בנקודת היעד ישמור עותק אחד לפחות של הטופס לתקופה שלא תפחת משנה; היתה נקודת היעד בית שחיטה, ישמור הרופא הווטרינר שלו את הטופס.

6. הובלה אסורה

(א) לא יטעין אדם עופות לכלי רכב לצורך הובלתם -

(1) אם הם מיועדים להמתה, למעט המתה לצורך מאכל אדם;

(2) אם הם קשורים ברגליהם, בצווארם, בכנפיהם או זה לזה, או בתוך שקים;

(3) אם הם חולים או פצועים למעט -

(א) לצורך טיפול רפואי, אבחון או בידוד;

(ב) אם פציעתם או מחלתם קלה ואינה משפיעה על רווחתם בעת ההובלה;

(4) אם הם מסוגים שונים, מזוויגים שונים, מלהקות שונות או עם בעלי חיים אחרים, באותו תא, למעט —

(א) תרנגולות עם אפרוחיהן;

(ב) אפרוחים - זכרים ונקבות;

(ג) זכרים ונקבות מאותה להקה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי רופא וטרינר ממשלתי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להתיר הובלה אם ראה שהנסיבות מחייבות זאת.

7. זמני ההובלה

(א) לא יוביל אדם עופות, אם משך ההובלה עולה על -

(1) שש שעות — לעופות המובלים לשחיטה;

(2) שמונה שעות - לעופות אחרים.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) משך ההובלה לא יעלה על ארבע שעות אם ההובלה מתבצעת בין השעות 10:00 ל-17:00 בתקופה שבין 1 במאי ו-30 באוקטובר של כל שנה.

(ג) הגיע כלי הרכב לנקודת היעד לפני חלוף הזמן הקבוע בתקנות משנה (א) או (ב) לא יתיר מי שהעופות נמצאים בשליטתו בנקודת היעד את שהייתם על כלי ההובלה למשך זמן העולה על 30 דקות אלא אם כן כלי ההובלה עומד במקום שמתקיימים בו התנאים הקבועים בתקנת משנה (ד).

(ד) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), אם מתקיימים במקום ההטענה או הפריקה, לפי העניין, תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר דרך הכלובים, צינן ובידוד מרעשים חזקים - ניתן להאריך את משך אחזקת העופות:

(1) במקום ההטענה — בפרק זמן שאינו עולה על שעה;

(2) במקום הפריקה - בפרק זמן נוסף שתחילתו בעת הגעת כלי הרכב לנקודת היעד ושמשכו אינו עולה על

שמונה שעות; ואם ההובלה היתה בתקופה הקבועה בתקנת משנה (ב) פרק הזמן הנוסף לא יעלה על שש שעות.

(ה) הוראות תקנות משנה (א) עד (ד) לא יחולו על -

(1) אפרוחים מיובאים;

(2) הובלת אפרוחים בני יום ובלבד שההובלה תסתיים לא יאוחר מארבעים ושמונה שעות ממועד בקיעתם.

(ו) מוביל עופות יובילים בלא הפסקות ובאופן רצוף בנסיבות העניין.

(ז) המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לאשר, בעבור הובלה מסוימת, משך הובלה ארוך מזה הנקוב בתקנות משנה (א) ו-(ב), אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

(ח) על אף האמור בתקנות משנה (א) עד (ו) מותרים עיכובים הנדרשים לפי דין, הנחוצים לרווחת העופות המובלים, או הנחוצים לשם בדיקות וטרינריות, בדיקות מכס, בדיקות ביטחוניות ובדיקות מטעם גורמי פיקוח וטרינריים, ובלבד שעיכובים אלה לא ימשכו מעבר לזמן הקצר ביותר המספיק למטרת העיכוב; גורמי עיכוב כאמור יובאו בחשבון לפני תחילת ההובלה, ויינקטו כל האמצעים למניעתם, לצמצומם או להכוונה לנקודת יעד חלופית.

(ט) עוכבה הובלת עופות, ינקוט המשגיח את האמצעים הנחוצים לטיפול בהם ובכלל זה יעמיד את המשאית במקום מוצל ומאוורר; במידת הצורך ידאג לפריקתם או להעברתם לתנאי החזקה מתאימים.

8. מזון ומים בנקודת המוצא והיעד

(א) אדם שהעופות נמצאים בשליטתו בנקודת המוצא ידאג שפרק הזמן שבו יימנעו מזון ומים מעופות המיועדים להובלה, לא יעלה על -

(1) מזון — שש שעות;

(2) מים — שעה.

לעניין תקנת משנה זו, "עופות" — למעט אפרוחים בני יום.

- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי הרופא הוטרניר כהגדרתו בתקנות בתי שחיטה או וטרניר מפקח כהגדרתו בתקנות מוצרי עוף, לאשר, מטעמי בריאות הציבור, את הארכת פרקי הזמן הקבועים בה.
- (ג) מניעת המזון תיעשה באמצעים האלה: אם קיימת מערכת מכנית להגבהת כלי ההזנה — על ידי העלאתם לגובה המרבי ואם לא קיימת מערכת כזו באמצעות ריקון כלי ההזנה.
- (ד) אדם שעופות נמצאים בשליטתו מעת פריקתם מכלי רכב ייתן להם גישה למים מיד עם פריקתם; הוראה זו לא תחול על עופות המובלים לשחיטה.

9. איסוף עופות לכידתם ופריקתם

בעת איסוף עופות, הטענתם ופריקתם יחולו הוראות אלה:

- (1) לא יאסוף אדם, לא יטעין ולא יפרוק עופות, אלא אם כן הוא מיומן לביצוע פעולות אלה;
- (2) לא יאסוף אדם ולא יטעין אדם עופות למעט אפרוחים אלא אם כן התאורה המותקנת במקום בזמן התפיסה וההטענה תהיה מעומעמת או כחולה;
- (3) לא יאסוף אדם, לא יטעין עופות לכלובי הובלה ולא יפרקם מהם אלא אם כן כלובי הובלה הוצבו בסמוך, ככל האפשר, למקום האיסוף או הפריקה של העופות;
- (4) לא יאחז אדם יותר משלושה עופות בכל יד;
- (5) לא יאחז אדם עופות באחד מחלקים אלה בלבד: ראש, צוואר, כנף או זנב;
- (6) אדם האוחז עוף בידו לא ישחרר את אחיזתו בו אם המרחק שבין העוף למשטח שמתחתיו עולה על ארבעים סנטימטר;
- (7) לא יכניס אדם עופות לתא אלא אם כן הצפיפות של העופות בכל תא מאפשרת לכל העופות, בו בזמן, לרבוץ על רצפת התא;
- (8) לא יסגור אדם תא אלא אם כן וידא כי כנפי העוף, רגליו וכל חלק גוף אחר נמצא בתוך התא;
- (9) לא יטה אדם שלא לצורך כלובים שבתוכם מועברים עופות, לא יזעזע כלובים אלה ולא יטילם.

10. כלובי ההובלה

(א) לא יוביל אדם עופות אלא אם כן התקיימו בכלובים תנאים אלה:

- (1) הכלובים עשויים באופן שישארו את משקלם של העופות, וכשהכלובים מיועדים להיערם זה על גבי זה, גם את משקלם של הכלובים שמעליהם, בלי להימערך או להישבר והם מקובעים באופן שלא יאפשר את תזוזתם במהלך ההובלה;
 - (2) הכלובים עשויים באופן שמונע את יציאת העופות מתוכם במהלך ההובלה;
 - (3) אין בכלובים בליטות חדות העלולות לפגוע בעופות;
 - (4) פתחי הכלובים ואופן סגירתם מאפשרים הכנסה והוצאה של העופות תוך מזעור הפגיעה בעופות;
 - (5) פתחי הכלובים להובלת תרנגולות ותרנגולי הודו לשחיטה יהיו ממוקמים באופן שיהיה ניתן להניח את העופות על רצפת הכלוב על ידי הושטת היד האוחזת בהם ובלי שהאדם המעמיס את העופות יצטרך להתכופף לשם כך מעבר לדופן הכלוב;
 - (6) רצפת התאים תהיה עשויה באופן שתימנע יציאת רגל העוף דרכה ותאפשר ניקוז נוזלים דרכה;
 - (7) הכלובים מאפשרים ראיית העופות הנמצאים בתוכם;
 - (8) הכלובים שלמים ודלתותיהם תקינות;
 - (9) הכלובים עברו ניקוי וחיטוי לפני הטענת העופות.
- (ב) משגיח יבדוק, לאחר הפריקה, אם מתקיימים בכלובים הוראות תקנת משנה (א); מצא כי כולן או חלקן אינן מתקיימות,

יסמן את הכלוב בסימון ברור; סומן כלוב כאמור לא ייעשה בו שימוש אלא אם כן תוקן כנדרש.

11. תנאים סביבתיים

(א) בעל רכב ומי שנוהג ברכב לא יוביל בו עופות -

(1) אם מטען הרכב כולל חומרים מסוכנים כהגדרתם בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993;

(2) בשעה שיוזרד גשם בלא כיסוי עליון, שאינו חדיר למים, מעל מטען הכלובים; ואולם אדם לא יהיה אחראי

להפרת תקנה זו אם בשעה שהחל בנסיעה לא ירד גשם ולא היה צפוי לרדת גשם במהלך הנסיעה.

(ב) הנהג ימנע, באופן סביר, את חשיפתם של עופות בזמן ההובלה לטלטולים, לחבטות, לזעזועים ותאוצה וכן יימנע, באופן

סביר, מהאצות חדות ומעצירות פתע, יאט במיוחד בסיבובים ויימנע, באופן סביר, מתנועה בדרכים משובשות.

12. אוורור

(א) בעל רכב ומי שנוהג ברכב לא יוביל עופות ברכב אלא אם כן בדופנות הרכב פתחים המאפשרים תנועת אוויר חופשית לעופות המובלים בו; הוראה זו לא תחול אם בכלי הרכב קיימת ופועלת מערכת שמווסתת את זרימת האוויר ברכב ואת הטמפרטורה שבו.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) לא יוביל אדם אפרוחים מיובאים או אפרוחים בני יום אלא בכלי רכב שבו פועלת

מערכת שמווסתת את זרימת האוויר ברכב ואת הטמפרטורה שבו.

13. דיווח על תמותה חריגה

נמצא בנקודת היעד שאחוז התמותה של העופות שהגיעו במשלוח עולה על 3% דיווח מקבל העופות, בכתב, בתוך עשרים וארבע שעות לממונה; לדיווח יצרף עותק תעודות המשלוח של העופות; "משלוח", לענין תקנה זו — קבוצת עופות שמקורה באותה נקודת מוצא ואשר הובלה בהובלה אחת או בכמה הובלות לאותה נקודת יעד, ובלבד שבוצעה במהלך עשרים ארבע שעות רצופות.

14. צידוק מיוחד

לא יישא אדם באחריות על הפרת הוראה מהוראות תקנות אלה, אם הדבר היה נחוץ באופן מיידי להגנת העופות והפגיעה הצפויה בהם כתוצאה מההפרה היתה קטנה מזו שהיתה צפויה אלמלא ההפרה.

15. סייג לתחולה

(א) הוראות תקנות 4, 5, 9(2) ו-3(10), 12 ו-13, לא יחולו על הובלה של פחות מ-50 עופות ובלבד שיש לעופות אוורור נאות.

(ב) הוראות תקנה 4(א) לא יחולו כאשר העופות מוחזקים בהמתנה, במקום ההטענה או הפריקה, בתנאים הקבועים בתקנה 7(ד) ופועלת במקום מערכת ניטור המתריעה על חריגה מההוראות האמורות ובלבד שהמערכת תיידע באופן מיידי את מי שמוסמך לטפל בחריגה.

(ג) הוראות תקנות 4, 5 ו-10(ב) לא יחולו על העברת עופות לגידול ממבנה לול אחד למשנהו ובלבד שהמרחק בין המבנים אינו עולה על חמישה קילומטרים.

16. שמירת דינים

אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהוראות לפי הפקודה ובמקרה של סתירה ביניהן ובין תקנות אלה יחולו ההוראות לפי הפקודה.

17. עונשין

(א) העובר על תקנות 4(א), 4(ג), 6 עד 8, 9(2) עד 9(9), 10(א), 11 ו-12, דינו - 6 חודשי מאסר.

(ב) העובר על הוראות תקנות 4(ד), 4(ה), 5, 10(ב), 13, 18 או 19, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין.

18. חובת פיקוח ומניעת עבירות

בעל משק עופות ובעל בית שחיטה חייב לפקח על מי שמוביל עופות בעבורו או מטעמו ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי תקנות אלה.

19. אחריות נושא משרה

(א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת ביצוע עבירות לפי תקנות אלה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; "נושא משרה בתאגיד" — מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או אדם האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

(ב) נעברה עבירה לפי תקנות אלה בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא המשרה בתאגיד הפר את חובתו לפי תקנת משנה (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

20. תחילה

(א) תחילתן של תקנות 6, 7(א) עד (ח), 8, 9, 10(א)(1) עד 10(א)(3), 10(א)(6) עד 10(א)(9), 11 ו-13 - שישה חודשים מיום פרסומן של תקנות אלה (להלן — יום התחילה).

(ב) תחילתן של תקנות 4, 5, 7(ט) ו-10(ב) - שנתיים מיום התחילה.

(ג) תחילתן של תקנות 10(א)(4) ו-10(א)(5) בתום חמש שנים מיום התחילה.

תוספת

(תקנה 5)

טופס הובלה של עופות יכלול את הפרטים האלה:

מס' סידורי _____

נקודת המוצא של ההובלה _____

נקודת היעד של ההובלה _____ בית שחיטה: כן/לא*

פרטי הבעלים של העופות (שם, כתובת, מספר זהות או מספר רישום חברה) _____

למילוי בנקודת המוצא:

תאריך טעינת העופות _____

שעת תחילת הטעינה _____

סוג העופות שהוטענו _____

מספר העופות שהוטענו _____

במקום ההטענה קיימים/לא קיימים תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר דרך הכלובים, צינן ובידוד מרעשים חזקים;
העופות היו במקום זה החל משעה _____ ועד שעה _____

סוג ומספר רכב ההובלה _____

פרטי נהג הרכב (שם ומספר מזהה) _____

אם הנהג הוא שכיר או קבלן, פרטי שוכר השירותים (שם, כתובת, מספר זיהוי) _____

חתימת נהג הרכב _____

המשגיח בנקודת המוצא -

שם פרטי _____ שם משפחה _____

מספר זהות _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____

חתימה _____

אירועים מיוחדים בעת ההובלה / עיכובים בעת ההובלה

המשגיח בעת הנסיעה -

שם פרטי _____ שם משפחה _____

מספר זהות _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____

חתימה _____

למילוי בעת הפריקה:

מקום הפריקה (במקרה שהפריקה לא נעשתה בנקודת היעד המקורית) _____

במקום הפריקה קיימים / לא קיימים תנאי הצללה והגנה מפני גשם, זרימת אוויר דרך הכלובים, צינן ובידוד מרעשים חזקים.
העופות היו במקום זה החל משעה _____ ועד שעה _____

מספר העופות שנמצאו מתים בעת הפריקה _____

שעת סיום הפריקה _____

המשגיח בנקודת היעד -

שם פרטי _____ שם משפחה _____

מספר זהות _____ כתובתו _____ מספר טלפון _____

חתימה _____

* מחק את המיותר.

ו' בתשרי התשע"ב (4 באוקטובר 2011)

אורית נוקד

שרת החקלאות ופיתוח הכפר

[1] [ק"ת 7051](#), התשע"ב (21.11.2011), עמ' 171.

//